

ρουσιάζουμε τις δύο γλώσσες στο παιδί και το αφήνουμε μόνο του να διαλέξει και να νιώσει τη διαφορά, κ' έτσι να επικρατήσει σιγά - σιγά μόνη της ή δημοτική.

Αί, λοιπόν. Με τη μέθοδο αυτή είναι αδύνατο να επικρατήσει ή δημοτική. Θα επικρατήσει μόνο ή μιχτή, γιατί το παιδί, βλέποντας και τις δύο γλώσσες και μη μαθαίνοντας πώς μόνο ή μία είναι ή ουστή, και πώς την άλλη πρέπει να την αποφεύγει άσυνείδητα, θα σχηματίσει μέσα του ένα φριχτό κράμα κι από τις δύο γλώσσες. Κ' έτσι ουσιαστικά θα μείνει πάλι το παιδί άγλωσσο, το πρόβλημα αντί να λυθεί θα μπλεχτεί χειρότερα, κ' η περιήχημη μεταρρύθμιση θ' αποδειχτεί στην εφαρμογή αντίκηνη να προικίσει το έθνος με γλώσσα.

Η καθαρεύουσα πρέπει βέβαια να διδάχτεί. Κι ο Ψυχάρης στη Σχολή του διδάσκει καθαρεύουσα πλάι στη δημοτική. Μά να διδάχτεί με τον τρόπο που ο Ψυχάρης την διδάσκει, δηλαδή σά μιὰ γλώσσα χαλασμένη, φκειαστή, ψεύτικη, γιομάτη ξενισμούς, γλώσσα δίχως ανταπόκριση με τον αληθινό μας ψυχικό κόσμο, κ' έτσι να νιώσει ο μαθητής την ψευτιά της καθαρεύουσας, να γαπήσει τη δημοτική που είναι ή αλήθεια κ' ή ζωή, να σιχαθεί το ψέμα, δηλαδή την καθαρεύουσα.

Κάνει αυτό ή μεταρρύθμιση στα σχολεία, ή ίσως ίσως θρονιάζει την καθαρεύουσα ισοδύναμη και το ίδιο αξιοσέβαστη πλάι στη δημοτική; Μήπως δέν ακούσαμε ακόμα προχτές από επίσημα χείλια πώς ποτέ δε φιλοδοξήσανε να γίνουνε ύπ' όνομα υτ ές της καθαρεύουσας! Οί άνθρωποι σαν τον Πέτρο διαμαρτύρονται.

Κι όμως, ποιὰ μεγαλύτερη δόξα για έναν αληθινό δημοτικιστή, παρά να γίνει ύπονομευτής της καθαρεύουσας; Τι άλλο έκανε ο Ψυχάρης, παρά να ύπονομήσει την καθαρεύουσα, τί άλλο κάνομε μεις, και ποιός άλλος μπορεί να ναι ο σκοπός του δημοτικισμού, παρά ή ύπονόμηση, ο έξολοθρεμός της καθαρεύουσας;

Κράμα που ο Σκλ. άποσολήμενος από το Κοινωνιολογικό πρόβλημα που του άπορροφούσε δάλαρη τη σκέψη, δέν πρόφτασε να βαθύνει περισσότερο στο ζήτημα της γλωσσολογικής μεταρρύθμισης. Με τη θαυμαστή αντικειμενική του μέθοδο, είμαστε βέβαιοι πώς ο Σκλ. δέν μπορούσε παρά να καταλάβει που βαρύνει ή ζυγαριά. Μένει όμως πάντα στο ενεργητικό του, και για μεγάλη τιμή του, πώς δέ μίλησε με περιφρόνηση για μεταψυχαστική περίοδο, παρά άναγνωρίζοντας τον Ψυχάρη για μεγάλο γλωσσολόγο και θαλλιτέχνη με παγρόσμιο κέρος, θρονιοφώνησε πώς ο σκοπός μας ο τελικός δέν πρέπει να είναι ή μιχτή μά ή άγνή δημοτική του Ψυχάρη, δηλαδή του Έλληνικού λαού, και πώς οι λογοτέχνες κ' οι ειδικοί γνωσολόγοι πρέπει και σήμερα να γράφουνε μόνο την άγνή δημοτική, κι όχι να βασανίζοντε το μυαλό τους σ' έναν άχαριστο άγώνα για τη μιχτή, δηλαδή την άπλοποιημένη καθαρεύουσα, που είναι ένας καθαρός έκφυλισμός του δημοτικιστικού άγώνα, άταίριαστος με το δημοκρατικό πνεύμα του αληθινού δημοτικισμού. Κράμα ακόμα, που όταν ο Σκλ. ένοιασε το τελευταίο του διδύλο, δέν είχε βέβαια μπροστά του και τα δικά μας άρθρα, τα δη-

μοσιευμένα στο «Νουμά» πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Τόχουμε βέβαιο πώς μιὰ τέτοια φροτεινή κρίση δέν μπορούσε παρά να άναθεωρήσει τη γνώμη του στο σημείο αυτό ίμια του δινότανε άφορητή να μελετήσει βαθύτερα το ζήτημα από την πλευρά που το βλέπουμε μεις.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΚΑΥΘΟΔΕΜΑΤΟΥΣΑ

Η παράδοση που δημοσιεύτηκε, είναι ίσως πανελλήνια. Μά δίπλα σε δάρτη ύτάρχει και ή ακόλουθη παραλλαγή της, ή μάλλον πηγή της, γιατί μοιάζει για φρικώτερη:

Σε μιὰ μεγάλη σπηλιά ήταν ή εκκλησία της Παναγίας, που πήγαιναν κάθε χρόνο και λειτουργάγαν σε δάρτη, στις 26 του Θεοσιτή, ήμέρα της μνήμης της. Μιὰ χρονιά, λίγο πριν τελειώσει ή λειτουργία, βγήκε από μιὰ σκίζα του θρόνου μιὰ χελώνα, άσσηθιστη σε κείνα τα μέρη.

— Η Θεούσα, βγήκ' ή Θεούσα... είπαν όλοι έκπληχτοι για το φαινόμενο, και την προσκύνησαν, κολλώντας κάμποσα κεριά στο καύκαλό της.

Η χελώνα, βγαίνοντας από τη σπηλιά, πήγε τον κατήφορο, έφτασε στ' άλώνια του χωριού, που ήταν παρακάτω, και μπήκε σ' ένα θεμονοστάσι γιομάτο δεμάτια.

Οί θεμονιές φούντωσαν και κήγαν, χωρίς οι χωριανοί να προσπαθήσουν να σβύσουν τη φωτιά, ή να γλυτώσουν τις άκαρτες θεμονιές, μά όλοι άγνάντευαν από παρέκει κ' έκαναν το σταυρό τους, λέγοντας:

— Η Θεούσα μίς τάδωκε, ή Θεούσα μίς τώμαψε, μίς τα πήρε...

Από τότε ή γιοστή δε λεγόταν άπλά «της Παναγίας» μά της έκατος το παρανόμι που της έδωκαν: της Καυθοδεματούσας.

Σε τέτοιους θεοφοβούμενους που δέν άπλώνουν να σβύσουν τις θεμονιές τους από φόβο μη δυσανεστήσουν τη Θεούσα, θ' άρμοζε κάλλια να χτίσουν μιὰ μεγάλη εκκλησία στη θέση που πρωτάναψεν ή πυρκαγιά και ναν τη νοματίσουν «Καυθοδεματούσας», όπως ίσως θάλεγαν την άλλη «Βραγοπαταγιά».

Γλωσσικό της Γουτενίας

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΑΡΙΝΗΣ

ΜΙΣΕΜΟΙ

Ποιήματα σε δεντρί εκάθισε και της Άγάτης του τραγοόδησε τον πόνο και στο φτερούγισμά του, σαν έδιόδηκε, για μιὰ στιγμήλα το κλαδί έσειστη μόνο.

Ποιήματα μου, έδέχτης και τραγοόδησες σε κλοναράκι της καρδιάς μου καθομένο και ξάφνω τόσο βιαστικά φτερούγισες που τάρηκες άλύπητα σπασμένο.

Αησούρι.

Γ. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ